

NOVINOVÁ ZÁSILKA

Vydává Českomoravská psychologická společnost
Kladenská 48, 160 00 Praha 6
tel.: 316 3185

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p.,
Odštěpný závod Praha, čj. nov 6102/96 ze dne 4. 9. 1996

Čtvrtletní
Z P R A V O D A J

Českomoravské psychologické
společnosti

č. 27/1996

Ve spolupráci s Českou psychologickou unií

září 1996

Vážené a milé kolegyně a kolegové,
vítáme Vás po návratu z dovolených a chceme Vás v tomto zářijovém čísle Zpravodaje stručně informovat o Psychologických dnech, které se konaly v Praze ve dnech 21. - 22. 6. 1996.

Na posledních Psychologických dnech, které byly tradičně v Olomouci v r. 1994, byla poměrně malá účast. Navíc v letošním roce slaví olomoucká universita významné kulaté výročí a byl problém najít vhodný termín. Proto se rada ČMPŠ rozhodla uspořádat v r. 1996 Psychologické dny v Praze. Očekávání rady, že bude větší účast, se splnilo, neboť se sešlo celkem 123 účastníků. Z nich bylo 22 kolegů ze Slovenska, což nás obzvláště potěšilo.

V Praze jsme mohli dny uspořádat v pohostinných prostorách FTVS díky organizačnímu úsilí prof. Václava Hoška a dr. Miroslava Vyhnálka.

Dopolední společný program probíhal v kongresovém sálu, odpolední jednání v jednotlivých programových blocích se uskutečnilo v přilehlých učebnách.

Jednání úvodním projevem zahájil předseda ČMPŠ PhDr. Jaroslav Šturma, za Slovenskou psychologickou společnost promluvil PhDr. Vladimír Dočkal. V průběhu jednání navrhl, aby se Psychologické dny konaly střídavě každý druhý rok v Čechách a na Slovenskou. Tento návrh byl přítomnými pozitivně přijat.

V dopoledních jednání v plénu vedoucí jednotlivých programových bloků představili přednášející a nastínili přehled hlavních problémů a aktuálních otázek. Těmi se pak účastníci zabývali v oddělených tematických jednáních v odpoledních hodinách.

Prof. PhDr. Josef Švancara vedl blok "Diferenciace a integrace v psychologii", prof. PhDr. Václav Hošek měl referát na téma "Psychologie cvičení a kondice", prof. PhDr. Zdeněk Matějček promluvil o nových poznatcích o rodině, prof. PhDr. Jaro Křivohlavý vedl tematický blok Psychologie zdraví. PhDr. Petr Macek se zabýval problémem člověka v psychologických výzkumech, doc. PhDr. Pavel Říčan nastínil problematiku psychologie náboženství. Prof. PhDr. Josef Švancara a PhDr. Jaroslav Šturma referovali o využití kresby v psychodiagnostice dětí a dospělých. Promítli videozáznam výkladu prof. dr. Wolfganga Sehringera z r. 1995 s názvem "Dětská kresba jako nástroj psychologické diagnostiky."

V sobotu v plénu představila MUDr. Marie Svatošová svou záslužnou a úctyhodnou práci s umírajícími lidmi v prvním a nově zřízeném hospici Anežky České v Červeném Kostelci.

Předmětem odpoledního jednání v bloku psychosomatiky a psychologie zdraví byla i onkologická problematika. PhDr. Zdena Chovancová v zajímavém sdělení promluvila o svých zkušenostech a prožitcích ze stáže v USA. Seznámila nás s rozvinutou úrovní psychologické práce s americkými ženami s diagnózou karcinomu prsu. Doc. PhDr. Stanislav Štech a PhDr. Václav Mertin měli úvodní slovo k pedagogické, poradenské a školní psychologii. PhDr. Štefan Medzihorský se zabýval sociálně psychologickým výcvikem. PhDr. Miroslav Vyhnálek seznámil přítomné s novými trendy v péči o zdravotně postižené. PhDr. Petr Kulišťák referoval o možnosti neurologické rehabilitace kognitivních funkcí. PhDr. Michal Chytrý uvedl aktuální problematiku týraných dětí. Dalibor Vobořil a prof. PhDr. Josef Švancara pojednali o PC metodách v psychologickém experimentu a ve výuce psychologie.

K dobré atmosféře přispělo i večerní přátelské setkání, na kterém bylo možno neformálně probrat různé aktuální otázky.

V tomto krátkém sdělení o Psychologických dnech jsme se nemohli bohužel zabývat řadou ostatních zajímavých referátů, které v jednotlivých tématických blocích odezněly. Do konce t.r. však vyjde sborník, který dostanou všichni účastníci v rámci registračního poplatku (prosíme Lenku Chválovou, Janu Macasovou, Ivu Petrovou, Barboru Renovou, Ivu Říčařovou a Hedviku Vališovou, jež se zúčastnily konference bez předchozí registrace, aby oznámily na sekretariát svou adresu, na kterou sborník bude zaslán). Ostatní zájemci si ho mohou objednat za cenu, která pokryje výrobní náklady.

Chceme upřímně poděkovat sponzorům našich Psychologických dnů - Horkoelektronik Test, Microdata Ostrava, naklad. Grada a naklad. Portál, kteří vystavovali své produkty. Zvláštní poděkování patří panu ing. Jindřichu Horkelovi, který přislíbil chystaný sborník vydat.

Celkově můžeme hodnotit Psychologické dny 1996 jako zdařilou akci, která byla organizačně dobře připravena a svou odbornou úrovní a tematickou šíří mohla uspokojit psychology různých specializací a zájmových zaměření. Přispěla také k posílení již tradičních odborných i přátelských styků českých i slovenských psychologů.

Lze ovšem litovat, že problematika psychologie práce a manželského poradenství nebyla zachycena. Budeme se však snažit, aby na příštích Psychologických dnech i tyto významné oblasti zájmu řady našich psychologů se staly integrální součástí programu.

PhDr. Zdeněk Kuťák

Akce sekcí

*Pracovní skupina pro psychologii při České pediatr. spol. ČLS JEP
Českomoravská psychologická společnost - sekce klin. psychologie
Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP*

pořádají společně

87. klinicko-psychologický den,

který se koná 14. října 1996 od 9.00 do 13.30 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: Doc. PhDr. Jiří Mareš, CSc., který připravil program s týmem spolupracovníků z LF UK Hradec Králové, FN Hradec Králové a 1. LF UK Praha.

Téma: Dítě a bolest

Doc. PhDr. J. Mareš, CSc.: Psychologické pohledy na dětskou bolest (teorie - diagnostika - intervence)

Doc. MUDr. V. Hubková, CSc., doc. MUDr. I. Krámová, CSc.,

PhDr. M. Rybářová: Naše zkušenosti s dětskou bolestí ve stomatologických ordinacích

prim. MUDr. M. Králová, MUDr. P. Kulišček : Zkušenosti se sledováním a ovlivňováním pooperační bolesti u dětí

Doc. MUDr. G. Waberžinek, CSc.: Bolesti hlavy v dětském věku

J. Pečenková: Dítě a bolest z pohledu sestry

Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP

Českomoravská psychologická společnost - sekce klin. psychologie

Pracovní skupina pro psychologii při České pediatr. spol. ČLS JEP

pořádají společně

88. klinicko-psychologický den,

který se koná 9. prosince 1996 od 9.00 do 13.30 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: doc. PhDr. Jan Srnec

Téma: Klinická psychologie ve věku počítačů

Příhlášky krátkých sdělení, event. demonstrací, prosíme zaslat koordinátorovi na adresu Katedra psychologie FF UK, Celetná 20, 110 00

Praha 1, tel. 02/24491485, fax 02/24491515.

Pracovní skupina pro psychologii při České pediatri. spol. ČLS JEP
Českomoravská psychologická společnost - sekce klin. psychologie
Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP

pořádají společně

89. klinicko-psychologický den,

který se koná 13. ledna 1997 od 9.00 do 13.30 ve velkém sále Lékařského domu, Sokolská 31, Praha 2.

Koordinátor: PhDr. Markéta Kavale-Pazlarová

Téma: **Theatrum Mundi malého dítěte (I.)**

Program:

PhDr. Markéta Kavale-Pazlarová: Svět dítěte a dítě světa

PhDr. Petr Goldmann: Dvojí přístup k mateřství

PhDr. Eva Šulcová: První scéna

PhDr. Dana Krejčířová: Včasná interakce v rodině

Prof. PhDr. Josef Langmeier: Možnosti prevence psychické deprivace v nejranějším věku dítěte

PhDr. Lenka Šulová: Předřečové a řečové projevy v rodinné interakci

Prof. PhDr. Zdeněk Matějček: A co prarodiče ?

Zapište si prosím již nyní data konání
klinicko-psychologických dnů v roce 1997

89. KPD 13. ledna 1997

90. KPD 10. března 1997

91. KPD 12. května 1997

92. KPD 13. října 1997

93. KPD 8. prosince 1997

Všechny dny se konají vždy druhé pondělí v uvedených měsících.

Za spolupředatele KPD se těší na shledání

PhDr. Miluše Havlínová, CSc.

***

Západočeská pobočka ČMPS ve spolupráci s AKP a AMRP chce do konce kalendářního roku realizovat **kurs terapie tancem** a pokračování **ve výcviku v Rogersově technice**. Kontaktní adresa: Dr. Bl. Šestáková, Fakultní nemocnice, 301 00 Plzeň - Bory.

Pracovní skupina pro neuropsychologii ČMPS si Vás dovoluje pozvat na

26. pracovní seminář neuropsychologů

"**FEPSY - The Iron Psychologist**" - česká verze počítačového diagnostického programu.

Autoři: PhDr. Kateřina Chamoutová, PhDr. Petr Kulišťák.

Seminář se koná dne 29. 10. 1996 ve 14.00 hod. ve Fakultní Thomayerově nemocnici, Praze 4-Krč, v posluchárně dětské kliniky, pavilon G2. Spojení: metro Kačerov, bus FTN.

Na Vaši účast se těší

PhDr. Petr Kulišťák
vedoucí pracovní skupiny
pro neuropsychologii

***

Sekce obecné a teoretické psychologie zve zájemce na následující akce:

1. Přednáška s diskusí kolegů prof. dr. Josefa Švancary a dr. Daniela Hellera:

XXVI. světový psychologický kongres v Montréalu

Přednáška se koná ve středu dne 13. listopadu 1996 ve 14.00 hod v Psychologickém ústavu AV ČR, Husova ul. č. 4, Praha 1, II. patro, místn.č. 214.

2. Přednáška kol. Mgr. Vladimíra Chrze: **Psychologie metafor**

Přednáška se koná ve středu dne 11. prosince 1996 ve 14.00 hod., místo viz výše.

Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

PhDr. Miluše Sedláková
předsedkyně sekce

***

Pracovní schůze sekce vývojové psychologie ČMPS

V rámci Psychologických dnů se uskutečnila pracovní schůze členů sekce **vývojové psychologie**. V následujícím období ji bude řídit výbor ve složení prof. dr. Josef Švancara, dr. Lenka Šulová, dr. Irena Sobotková a dr. Jiří Dan, který je předsedou sekce.

PhDr. Jiří Dan

Pracovní skupina pro práci v oblasti život ohrožujících nemocí tzv. psychoonkologii

byla ustanovena na Psychologických dnech v Praze. První setkání pracovní skupiny bude v průběhu **III. Jihočeských onkologických dnů** v Českém Krumlově od 18. - 19. 10. 1996 (viz informace níže).

Dne 19. 10. 1996 ve 14.00 hod bude panelová diskuse na téma **psychoonkologie** (koordinuje dr. Chovancová). Za významnou skutečnost považují přítomnost prof. Klenera a výboru Onkologické společnosti ČLS JEP. Zájemci o účast na onkologických dnech se ozvěte závazným dopisem do 30. září (PhDr. Zdena Chovancová, onkologické odd. Nemocnice, ul. B. Němcové 54, 370 00 České Budějovice). Prosím, potvrďte svůj zájem i Vy, kteří jste se již předběžně přihlásili v Praze.

PhDr. Zdena Chovancová

III. Jihočeské onkologické dny

se konají v Českém Krumlově od 18. - 19. 10. 1996.

Odborný program: **Nehodgkinské lymfomy - diagnostika a léčba**

Pátek: 18. 10. 1996 10.00 - 18.00 hod.

Symposium: Interferon alfa

v léčbě maligních lymfomů 18.00 - 19.00 hod.

Sobota: 19. 10. 1996 9.00 - 13.00 hod.

Registrace:

17. 10. 96 17.00 - 20.00 hod. Hotel Vyšehrad

18. 10. 96 8.00 - 17.00 hod. Zámecká jízdárna

19. 10. 96 9.00 - 12.00 hod. Zámecká jízdárna

Poplatek 300,-Kč zahrnuje sjezdový poplatek, občerstvení v průběhu akce, večeři 17. 10., obědy 18. - 19. 10., vstup na společenský večer 18. 10. a na koncert.

***

Sekce psychologie zdraví ČMPS

pořádala ve dnech 31. 5. - 2. 6. 96 svůj výjezdový seminář v Jeseníku - v lázních Priessnitz. Došlo tím ke změně. Místo Vernířovic, které byly tradičním místem víkendových výjezdových setkání, nastoupily lázně Priessnitz - díky porozumění ředitele lázní MUDr. Zdenka Machálka, iniciativě paní docentky MUDr. Dobroslavy Jandové, CSc. a organizačnímu článku kolegy Bohumíra Koukoly ze Šumperka (a Opavy).

Setkání mělo slavnostní ráz. Na úvod seznámil ředitel lázní MUDr. Machálek účastníky s léčebným záměrem lázní (i s jejich historií a současným pojetím léčby zvláště psychosomatických obtíží). Slavnostní ráz mělo i vystoupení čestného hosta z Polska - paní prof. PhDr. hab. Heleny Šek z Poznaně - vedoucí katedry psychologie zdraví poznaňské university. Ta hovořila na téma: „Psychologické mechanismy jevu vyhoření a posilování zdraví.“ Šlo o tematiku tzv. syndromu "burnout" a to o výzkum faktorů, které ovlivňují zrod tohoto syndromu u zdravotních sester v nemocnicích. V podstatě šlo o dobře založený a vzorně zpracovaný výzkum, včetně L i s r e l - statistické analýzy vzájemných vztahů mezi jednotlivými faktory. Tato hodinová přednáška byla nejen tematickým obohacením, ale naznačila též účastníkům způsob, jak se ve světě experimentálně studují problémy psychologie zdraví.

J. Senka z Bratislavy referoval o výzkumu zvládání stresu hemodialyzovanými pacienty. J. Mareš z Hradce Králové hovořil o výzkumu dětských strategií zvládání zátěžových situací. L. Míček z Brna podal přehled o výzkumu faktorů, které úzce souvisejí s příliš včasným zahájením sexuálního života mladých lidí. L. Falář referoval o psychologické diagnostice v projektu wellness. S. Pelcák se zabýval otázkami míry nezdolnosti, měřené Antonovského metodou S.O.C. při moderování aktuálního zdravotního stavu. M. Kubíčková hovořila o psychologii zdravého životního stylu.

Na tomto sejití sekce psychologie zdraví byly podány zprávy o mezinárodních konferencích s tematikou psychologie zdraví. J. Křivohlavý a H. Šek referovali o 9. sejití Evropské asociace psychologie zdraví, které se konalo v r. 1995 v Bergen v Norsku. Byla podána zpráva o 10. zasedání této celoevropské konference o psychologii zdraví, která se koná v r. 1996 v Dublinu v Irsku. Zároveň bylo sděleno, že v r. 1997 se bude toto celoevropské sejití konat v Bordeaux ve Francii a v r. 1998 ve Vídni v Rakousku.

Jeden blok sdělení se týkal výuky psychologie na školách I. a II. stupně. G. Dolinský z Pedagogické fakulty v Brně informoval o projektu výuky předmětu "Zdravý způsob života" na školách I. a II. stupně a příprav učitelů k výuce tohoto předmětu. Zároveň pozval účastníky k aktivní účasti na celostátní konferenci na toto téma, která se bude konat v Brně ve dnech 31. října a 1. listopadu 1996.

A. Vosečková referovala o vlastních zkušenostech s výukou psychologie zdraví a J. Rejlová o vztahu mezi činnostmi školního psychologa a výukou předmětu psychologie zdraví. L. Křišťanová podrobně informovala o výuce předmětu "Psychologie zdraví" na pedagogické fakultě v Hradci Krá-

lové, která se děje formou "en bloc" a to způsobem, který je neobvyklý a který zaujal všechny účastníky.

Na setkání v Jeseníku zaznělo i několik speciálních témat. Tajemnice sekce psychologie zdraví - Miluše Havlínová hovořila o komplexním programu podpory zdraví a výchovy ke zdravému životnímu stylu. Tento přístup demonstrovala na projektu "Zdravá mateřská škola". Účastníci měli možnost seznámit se i s knihou, kterou na toto téma M. Havlínová napsala. J. Křivohlavý referoval o podnětné knize filosofa problematiky zdraví Davida Seedhouse: "Health - the Foundations of Achievement", která obsahuje mimo jiné kritický rozbor čtyř základních pojetí zdraví. V. Hošek hovořil o problematice zdraví ve vztahu k ozdravným pobytům. Podnětné na tomto výzkumu bylo mimo jiné i využití dvou různých metod diagnostiky nezdolnosti - metody Antonovského zvané S.O.C. a metody Kobasové, Maddiho a Khana, zvané hardiness. J. Slánská hovořila zasvěceně o možnostech kognitivní aktivace ve stáří a J. Florián o tématu "Děti a voda". Vítaný host - kolega dr. Kolísko z Olomouce seznámil účastníky s metodou diagnostiky srdeční činnosti pomocí přístroje Varia Pulse TF3 - spektrální analýzy srdeční činnosti a její variability. Účastníci měli možnost si přístroj vyzkoušet a přesvědčit se o jeho citlivosti v reagování na změny, k nimž dochází při přechodu od pohybu do klidu, jak tomu je např. při různých relaxačních cvičeních.

Na rozloučenou v neděli profesor Libor Míček hovořil o Seligmanovu pojetí výchovy k tzv. zdravému optimismu, které doplňuje jeho původní pojetí učením získaného syndromu HH - helplessness and hopelessness. Měli jsme možnost seznámit se s testem optimismu, který L. Míček přeložil do češtiny a ihned s účastníky vyzkoušel.

Zpráva o víkendovém semináři sekce psychologie zdraví by nebyla úplná, kdybychom nehovořili o podnětných ranních rozcvičkách na mimořádně krásných stránkách a loukách v okolí léčebny Priessnitz, které vedli dr. Kolísko a doc. Kubíčková. Setkání sekce psychologie zdraví má nejen odbornou část. Do tohoto sejití patří nedílně i společné procházky po okolí - ty se konaly i tentokrát, jak tomu ani jinak nemohlo být v Jeseníkách.

Sekce psychologie zdraví připravuje obdobný víkendový seminář na květen 1997 opět s hosty ze zahraničí.

Prof. PhDr. Jaro Křivohlavý

Oznámení asociací

Asociace poradenských pracovníků ve školství

pořádá dne 22. října 1996 v 10.00 hod. v zasedací síni Magistrátu hl. m. Prahy, Mariánské nám., Praha 1,

Setkání k 20. výročí vzniku

Obvodních pedagogicko-psychologických poraden v Praze.

Na programu budou referáty zabývající se vývojem v poradenství. Účast přislíbili doc. PhDr. Vladimír Hrabal, prof. PhDr. Zdeněk Matějček, PhDr. Zdeněk Žlab, PhDr. Jaroslav Šturma, PhDr. Václav Mertin a zástupci pražských fakult s výukou psychologie.

Předpokládaný konec v 17.00 hod., účastnický poplatek cca 100,- Kč (zahrnuje i občerstvení).

PhDr. V. Masáková

Různá oznámení

10. říjen - světový den duševního zdraví

ČMPS obdržela dopis od Světové federace pro duševní zdraví (WFMH) se žádostí, abychom

- 1) obrátili pozornost naší odborné veřejnosti ke dni duševního zdraví 10. 10. 1996 a rozšířili informace o akcích, které se ve světě u této příležitosti pořádají,
- 2) zaslali WFMH zprávu o tom, co bylo k tomuto datu uspořádáno u nás.

Prosíme proto ty z Vás, kteří se jakýmkoli způsobem na oslavách světového dne duševního zdraví podílíte, abyste nám o tom podali alespoň stručnou informaci. Lze předpokládat, že o některých akcích, jako jsou již tradiční týdny duševního zdraví nebo činnost České společnosti pro duševní zdraví, je již WFMH zpravena z jiných zdrojů, ale je možné, že se děje ještě mnoho dalších užitečných věcí, které dostatečnou publicitu nemají a neměly by být přehlédnuty.

WFMH nám rovněž zaslala přehled informačních materiálů, kterými je možné se při plánování oslav inspirovat a které je ochotna rozeslat dalším zájemcům.

Z obsahu vyjímám např.:

- přehled aktivit, pořádaných u příležitosti 10. 10. v loňském roce
- návrhy a podněty, které se v různých zemích již osvědčily (např. využití TV, tisku, videa, výstav, otevření nového centra atp.)
- podrobnosti k letošnímu tématu dne duševního zdraví: "Ženy a duševní zdraví"
- definici duševního zdraví a seznam 16 rysů duševně zdravé osoby
- text deklarace duševního zdraví a prohlášení, jež by měl podepsat odpovídající vládní úředník
- materiály o duševním zdraví populace vhodné ke zveřejnění
- důležité adresy a zdroje informací o duševním zdraví a ženských záležitostech
- návrhy programů, které je vhodné v zájmu zlepšení duševního zdraví zavést, jako jsou "horké linky", svépomocné skupiny.

Máte-li o podobné materiály pro příští rok zájem, zašlete nám svou adresu, abychom ji mohli předat WFMH, která by si přála zapojit co nejvíce zájemců do svých aktivit.

za radu ČMPS
PhDr. Jana Koblicová

***

*Sekce integrované psychoterapie
Společnosti pro psychoterapii a rodinnou terapii ČLS JEP*

pořádá dne 1. října 1996 v 17.00 hod. v Lékařském domě, Sokolská 31, Praha 2, pracovní schůzi při příležitosti 80. narozenin MUDr. Ferdinanda Knoblocha, em. profesora psychiatrie na univerzitě Britské Kolumbie, Vancouver (Kanada) nazvanou

Integrovaná psychoterapie v akci.

Předpokládaný program schůze: krátké blahopřání k výročí p. prof. Knoblocha, zprávy ze Světového kongresu psychiatrie v Madridu, dr. Madlafousek o ethologii, zprávy z praxe IP.

PhDr. Iva Enachescu - Hroncová
(INCIP)

ČESKOMORAVSKÁ PSYCHOLOGICKÁ SPOLEČNOST SE PŘIPOJUJE
KE GRATULANTŮM K TOMUTO VÝZNAMNÉMU ŽIVOTNÍMU JUBILEU.

***

Psychologický ústav AV ČR ve spolupráci se sekci obecné a teoretické psychologie Českomoravské psychologické společnosti pořádá konferenci

**K nedožitým 90. narozeninám
prof. RNDr. et PhDr. Vladimíra Tardyho.**

Konference se koná ve čtvrtek dne 17. října 1996 v zasedací síni Filozofického ústavu AV ČR, Jilská 1, Praha 1, 1. poschodí.

Zahájena bude v 10.00 hod. dopoledne. Zájemcům bude program zaslán na požádání. Promluví mj. prof. dr. Jaromír Janoušek, prof. dr. Vladimír Smékal, dr. Olga Kolaříková, doc. dr. Pavel Říčan, prof. dr. Václav Hošek, dr. Miluše Havlíková ad. Další zájemci o aktivní účast mohou přihlásit svá sdělení (v rozsahu 20 minut) na adrese PhDr. Miluše Sedláková, Psychologický ústav AV ČR, Husova 4, 110 00 Praha 1.

PhDr. Daniel Heller
za PsÚ AV ČR

PhDr. Miluše Sedláková
za sekci obecné a teor.
psychologie ČMPS

***

Již druhý workshop Johana Dhaese z Belgie s názvem

"Taneční terapie"

bude probíhat v Praze ve dnech 26. - 27. října 1996 (so+ne). Johan nazývá svůj přístup "primitivní exprese" a důraz je v něm položen na jednoduchý pohyb, rytmus a verbální vyjádření. Pro svou jednoduchost je využitelný v práci s různými typy pacientů/klientů, včetně fyzicky nebo mentálně postižených dětí i dospělých. Workshop je otevřen pro všechny zájemce bez ohledu na to, zda se zúčastnili předchozího setkání.

Cena 1.250,- Kč. Zájemci, prosím, hlase se co nejdříve (počet míst je omezený a zájem je velký) na adrese: Mgr. Alice Chamrádová, Přemyslovská 29, 130 00 Praha 3, tel. 02/271779 (je též možno nechat vzkaz - pokud možno srozumitelný - na záznamníku).

Mgr. Alice Chamrádová

Společnost ECHA (European Council for High Ability) - STaN (Společnost pro talent a nadání - česká odbočka) pořádá

28. pracovní den

8. listopadu 1996 ve 14.00 hod ve Velké posluchárně Psychiatrické kliniky, Ke Karlovu 11, Praha 2.

Nejnovější poznatky z oblasti nadání v Evropě a ve světě.

(Referují z mezinárodních kongresů prof. PhDr. Švancara, doc. PhDr. Pýchová, PhDr. Vondráková, PhDr. Laznibatová, PhDr. Dočkal aj.).

Místopředseda:
Prof. PhDr. J. Švancara

Předsedkyně:
PhDr. E. Vondráková

***

Česká gerontologická a geriatrická společnost ČLS JEP
a Obvodní kulturní dům Vltavská pořádají seminář

Trénování paměti pro seniory.

Seminář se koná v době od 2. 12. do 7. 12. 1996 v sále Elektra OKD Vltavská, Bubenská, Praha 7 (metro C, stanice Vltavská) pod vedením lektorů z "Bundesverband Gedächtnistraining nach Dr. Med. Franziska Stengel e. V.". Seminář bude veden v němčině a překládán do češtiny. Výuka se předpokládá od 9.00 do 12.00 hod. a od 13.30 do 16.30 hod denně včetně soboty. Registrační poplatek 1.000,- Kč je splatný v hotovosti při zahájení semináře (zahrnuje písemnou základní písemnou informaci, účast zahraničních lektorů, překlad, část režie).

Seminář je určen lékařům, psychiatrům, psychologům, středním zdravotním pracovníkům z LDN, domovů důchodců, psychiatrických léčeben a sociálním pracovníkům. Účastníci kursu se seznámí se základy velmi efektivní metody trénování paměti vídeňské odbornice Dr. Stengelové. Předpokládá se, že kurs bude vícestupňový a semináře budou v budoucnu pokračovat. Akci se podařilo zajistit díky pomoci Odboru péče o zdravotně postižené MZ ČR a Bundesverband Gedächtnistraining nach Dr. Med. Franziska Stengel e. V.". Studijní materiál bude přeložen do češtiny a záleží na počtu účastníků semináře, zda jej bude možno poskytnout v rámci registračního poplatku.

Ubytování pro mimopražské účastníky je předběžně rezervováno ve vysokoš. koleji Volha, K Verneráku 940, 148 00 Praha 4 (metro C Chodov

nebo Opatov, pak bus). Každý účastník si objedná ubytování sám, nejlépe obratem, na adrese: Ubytovací kancelář, kolej Sázava, sl. Mašková, Chemická 952, 148 28 Praha 4, tel. 02/7997126 nebo tel/fax 02/7913195 a nese odpovědnost za případné storno. Cena ubytování je 150,-Kč za osobu a den ve dvoulůžkovém pokoji a 225,-Kč v jednolůžkovém pro české i slovenské účastníky. Stravování není zajištěno.

Přihlášky zasílejte na adresu koordinátorky do konce října.

Všechny tyto přihlášky budeme akceptovat a zařadíme Vás do kursu. Nebudeme je již dále potvrzovat. Během listopadu zasílejte ev. přihlášky pouze po telefonní konzultaci s koordinátorkou semináře (nejlépe 7-8 hod ráno).

Koordinátorka akce: Ing. Dana Steinová, Lečkova 1520, 149 00 Praha 4, tel. 02/7931973.

Česká gerontologická a geriatrická společnost ČLS JEP a OKD Vltavská, Praha 7

Závazná přihláška na seminář "Trénování paměti pro seniory"
2.- 7.12.96

Jméno, titul: _____

Zaměstnavatel: _____

Adresa-PSČ: _____

Podpis: _____

Kabinet psychologie IPVZ

pořádá konzultační dny - každý první čtvrtek v měsíci (mimo červenec a srpen) pro psychology v rámci speciální průpravy od 10.00 hod. do 16.00 hod. v budově ředitelství IPVZ, Ruská 85, Praha 10. Na tyto akce se nehlaste předem, platí se hotově na místě, poplatek 70,-Kč. Program přednášek následuje.

zařazené do speciální průpravy v klinické psychologii (září - prosinec 1996)

5. 9. 1996 10-12 h. PhDr. J. Ženatý: kazuistické konzultace zaměřené především na dospělé, posluchači přinesou rozpracovaný kazuistický materiál
13-16 h. Doc. K. Balcar: Logoterapie
3. 10. 1996 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: kazuistické konzultace zaměřené především na děti, posluchači přinesou rozpracovaný kazuistický materiál
13-16 h. Dr. P. Bém: Psychologické a společenské aspekty drogové závislosti
7. 11. 1996 10-12 h. PhDr. I. Ženatý: kazuistické konzultace zaměřené především na dospělé, posluchači přinesou rozpracovaný kazuistický materiál
13-16 h. PhDr. A. Vyšatová: Gerontopsychologie
5. 12. 1996 10-12 h. PhDr. D. Krejčířová: kazuistické konzultace zaměřené především na děti, posluchači přinesou rozpracovaný kazuistický materiál
13-16 h. PhDr. P. Kulišťák: Péče o dlouhodobě nemocné a psychologická rehabilitace

***

Symposium se zahraniční účastí nazvané

Stres zdravotníků

se bude konat 7. - 8. února 1997 v hotelu Thermal v Karlových Varech.
Kontaktní adresa: PhDr. Karel Bláha, CSc., odd. lékařské psychologie, 1. LF UK, Karlovo nám. 40, 120 00 Praha 2.
Přihlášky k aktivní účasti posílejte **do 15. října 1996.**

***

Zpráva z 6. světového kongresu WAIMH

Ve dnech 25. - 28. července 1996 se konal v Tampere (Finsko) 6. světový kongres World Association for Infant Mental Health. Tomuto kongresu předcházelo 24. 7. 1996 pracovní setkání věnované diagnostické klasifikaci pro věk 0 - 3 roky a sociální politice. Každý z kongresových dnů byl věnován určitému speciálnímu subtématu (první den Teorii včasné intervence, druhý Technikám včasné intervence v různých situacích, další

pak Zhodnocení a následkům včasné intervence a "Škole včasné intervence"). Kongresu se zúčastnilo více než tisíc odborníků z celého světa. Mezi nejznámějšími jmenujme alespoň Daniela Sterna (Teorie intervence - fenoménem reprezentace ve vztahu k chování rodičů a dítěte), Elisabeth Fivaz (Triáda v klinické perspektivě), Bernarda Cramera (Techniky terapie matky a kojence), Serge Lebovici (videoreprezentace filmu "Na úsvitu života"), Peter Fonagy z Londýna (Hodnocení a sledování intervence), Joy D. Osofsky, presidentku WAIMH (Intervence rizikových kojenců a rodin).

Z české strany se kongresu aktivně zúčastnily: M. Pazlarová, E. Procházková a D. Sobotková v sekci posterů a E. Šulcová v sekci videoprezentace. Žádný z českých příspěvků nebyl zaměřen na psychoterapii nebo časnou intervenci poskytovanou matce/otci a dítěti. Je to logické, neboť u nás není psychoterapie a časná intervence rodičům a kojenci, až na ojedinělé výjimky, poskytována. Proto se nás všech, kteří se zaměřují na dětskou psychologii a rodinnou terapii, týká především to, co zde na kongresu bylo vyřčeno v závěru celého programu: Potřebujeme školu rané intervence a speciální vzdělávání a přípravu pro ranou psychoterapii a intervenci.

Chceme proto přispět ke zlepšení alespoň přípravou dvou klinicko-psychologických dnů v roce 1997, které budou věnovány uvedené problematice. První na téma "Theatrum mundi malého dítěte" se bude konat 13. ledna 1997 (viz Akce sekce). Druhý se připravuje na 12. května 1997 ve spolupráci s Francouzským institutem CEFRES. Na tuto jednodenní konferenci budou pozváni odborníci z francouzské pracovní skupiny WAIMH: Serge Lebovici, Daniel Stern, Bernard Golse, Dominique Cupa, Nadia Bruchweiler-Stern a Donatella Caprioglio.

Na tyto připravované akce zveřejníme všechny kolegy. Podrobnější informace budou včas uveřejněny.

PhDr. Markéta Pazlarová

***

VIII. sjezd slovenských psychologů

Sjezd se konal v Bratislavě 30. 5. - 1. 6. 1996 za velmi pěkného slunného počasí. Odhadovaná účast bylo kolem 350 psychologů. Cílem sjezdu bylo řešení role psychologické profese v současnosti a perspektivy psychologických služeb.

Program sjezdu byl diferencován do 12ti sekcí. Řešila se problematika diagnostická, vědecká, zdravotní a školská. Různorodost a četnost

programu svědčila o velkém množství nashromážděných poznatků, ale i otazníků v psychologické práci, což je totožné se situací v Čechách.

Nejvíce nás zajímala činnost Slovenské komory psychologů, která byla uzákoněna v r. 1994. Členství v komoře je vázané na adekvátní vysokoškolské psychologické vzdělání. Komoře se zabývá definováním etického programu a statutem psychologa. Komoře se podařilo vyvézt psychologické služby neklinického charakteru ze živnostenského zákona již v r. 1995. Komoře vydává certifikáty pro psychologickou činnost. Oficiálně je činnost řazena do následujících sekcí: dopravních, forenzních, klinických psychologů, psychologů v ozbrojených složkách, psychoterapeutů a smluvních psychologů zdravotních pojišťoven.

Zajímavá je myšlenka o zřízení Vládního výboru pro psychologii, jejíž autorem je prof. Pardel. Komoře velmi úzce spolupracuje se Slovenskou psychologickou společností. Z našeho pohledu nebyly patrné žádné rivalitní aktivity mezi oběma partnery.

Slovenští kolegové pozitivně vnímali účast českých psychologů na svém VIII. sjezdu. Zde se začala propagovat myšlenka, která zazněla i na našich Psychologických dnech v Praze, aby se konaly mezinárodní sjezdy společně, tzn. jeden rok na Slovensku a druhý rok v Čechách.

Za radu ČMPS se účastnili VIII. sjezdu SPS a SKP PhDr. Zdeněk Kuřák a PhDr. Blanka Šestáková (AKP).

PhDr. Blanka Šestáková

***

Zpráva o účasti na XXVI. mezinárodním psychologickém kongresu, který se konal v době od 16. do 21.8.1996 v Montrealu, Kanada, pod patronátem International Union of Psychological Science (IUPsyS). Montreal byl již r. 1954 hostitelem XVI. kongresu, jemuž předsedali prof. E.C. Tolman a E.A. Bott; tehdy byla opět - po dlouhé absenci - zaznamenána účast sovětských psychologů.

Kongres, který sponzorovaly National Research Council Canada a Canadian Psychological Association, se konal v rozsáhlém a účelně koncipovaném Palais des Congrès, vybudovaném r. 1983, za účasti více než 5000 psychologů. Přehledně strukturovaný program zahrnoval vyžádané přednášky, symposia, interaktivní postery, výstavu publikací, časopisů, psychologických testů, přístrojových metod, exkurze na různá psychologická pracoviště a přidružené kulturní akce.

Při zahájení pronesli své příspěvky dva ministři (S. Ménard, P. Tettigrew), president kongresu David Bélanger, emeritní profesor Université de Montréal, dosavadní předseda IUPsyS prof. Kurt Pawlik (Hamburk) a

další představitelé vědy, kultury a veřejné správy města a provincie Quebecu.

Jednacími jazyky byly angličtina a francouzština (s tlumočením v některých symposiích), oficiální řečníci vesměs oslovovali publikum střídavě oběma jazyky. V několika přednáškách bylo dokonce možné všimnout si přetlumočení psychologických pojmů posuňkovou řečí.

Z odborného programu, členěného do 28 tematických okruhů, mohl jednotlivý účastník podle svého výběru absolvovat pouze malou část. V tomto směru nemůže být tato zpráva ani zdaleka úplným přehledem obsahu. Pro zprávu do časopisu Čs. psychologie se tedy spojím s druhým českým účastníkem, dr. Hellerem, ve snaze zachytit autenticky co největší úsek kongresu, který probíhal ve velmi dobré atmosféře a díky velmi úspěšné organizaci eliminoval rušivé faktory.

Nejširší tematický okruh poskytovaly postery. Zatímco některé atraktivní vyžádané přednášky prominentních řečníků i symposia se časově překrývaly, umožňovaly interaktivní postery každý den dobrý přehled o řešených problémech, o užitých metodách a možnostech aplikace. U posterů se také často sjednávaly nové pracovní kontakty. Dobré organizační podmínky pro tuto prezentaci daly vyniknout některým důmyslným formám ztvárnění témat touto formou i možnost diskusí s autory posterů. (Byly zde pouze dva postery české provenience.)

Z vyžádaných přednášek, které se těšily největší pozornosti, lze vyvednout následující:

M.R. Rosenzweig, čestný člen IUPsyS, Reciproční vztahy mezi psychologií a neurovědami;
přednášku K. Pawlika, dosavadního předsedu IUPsyS, je dobře uvést v originále: The Psychology of Individual Differences: the Personality Puzzle; co je míněno jako "puzzle" vyplynulo z multidimenzionálního zpracování tématu, rozprostírajícího se mezi teoretickou psychologií a jejími aplikacemi;
P.B. Baltes, Psychologie stáří: fakta a hranice;
D.N. Magnusson, Osoba ve vývojovém zkoumání;
R. Fernandez-Balesteros, Kvalita života: pojetí a zjišťování;
V.N. Portinga, Kulturní rozdíly a psychologická invariance: metodologická a teoretická dilemata;
P. Cavanagh, Zkoumání vizuální percepce: 40leté výročí.

Ze symposií, která jsem měl možnost navštívit, měly velmi dobrý průběh: Paměť: neurovědy a kognitivní psychologie (org. L.G. Nilsson; Nové směry ve zkoumání emocí (org. C.E. Izard); Psychologie zdraví (org. P.

Laungani).

V realizaci programu se dostaly do popředí interaktivní postery, zavazující každého autora, aby byl po dobu 2 a půl hodiny k dispozici a rozvedl své téma případným zájemcům; poster však zůstal vystaven po celý den. Takových posterů se vystřídalo během pěti dní několik set.

V průběhu desetiletí přibývá studentů i na mezinárodních kongresech. Také IUPsyS podporuje účast graduovaných studentů na svých kongresech a umožnila zde 800 registrovaným studentům organizovat Young Psychologists' program věnovaný otázkám budoucnosti naší disciplíny. Pozvali si jako řečníka také jednoho ze seniorů, Alberta Banduru.

Součástí programové nabídky byly expozice známých nakladatelství odborné psychologické literatury (Academic Press, APA, Blackwell, Brooks/Cole Publishing Co., Cambridge University Press, Elsevier Science, Hogrefe Huber, který úspěšně proniká na americký trh, Lawrence Erlbaum Associates, Oxford University Press, Sage ad.), vystavujících knižní novinky a poskytujících ukázková čísla časopisů. Knihy bylo možno během kongresu zakoupit nebo objednat se slevou 20-30 %. Poměrně chudě byly zastoupeny firmy dodávající přístrojové metody.

O průběhu kongresu informoval montrealský denní tisk, zahájení a rozhovor s funkcionáři IUPsyS a presidentem kongresu prof. Bélangerem natáčela televize. Jako všude, i montrealští žurnalisté pátrali po senzačních informacích - a našli je. Tak v deníku The Gazette vyšel článek "No flak expected over controversial psychologist" s fotografií kanadského profesora psychologie na University of Western Ontario J. Philippa Rushtona "I am not a racist". Rushton ve spolupráci se zoologem Ankeyem oživil ve svém zkoumání starou tematiku o vztahu IQ a velikosti mozku a uvádí, že černoši mají v průměru nižší skóre inteligence, neboť mají menší mozek; stejně tak ženy. Rushtonovy závěry byly již kritizovány prominentními vědci a na kongresu patřily k okrajové tematice. Přesto se staly úlovkem žurnalistů. Kurt Pawlik, president IUPsyS, se nezastal Rushtonových názorů, ale práva vědců prezentovat své výsledky a předložit je k diskusi. "Znáte jinou alternativu svobody?" opáčil otázkou.

Ve dnech 17. a 18. 8. se konalo zasedání delegátů národních společností, které jsou členy International Union of Psychological Science (IUPsyS). Poté, když bylo odhlasováno přijetí ČM Psychologické společnosti za člena Unie, jsem se mohl zúčastnit jako zástupce ČMPS dalšího průběhu několikahodinového jednání. Zúčastnil jsem se také volby nového předsednictva a výkonného výboru IUPsyS. Novým předsedou byl zvolen prof. Gery D'Ydevalle (Belgie), místopředsedy se stali paní C. Kagitcibasí (Turecko) a J. Strelau (Polsko), ve výkonném výboru jsou vcelku rovnoměrně zastoupeny největší národní psychologické společnosti, ruský

kandidát A.V. Brušlinskij však nedostal potřebný počet hlasů. Přináším mnoho dalších informací z agendy této mezinárodní společnosti.

Součástí obsáhlé agendy IUPsyS (podklady pro Assembly Meetings mají 171 stran) byla mimo jiné příprava nejbližších kongresů. XXVII. mezinárodní psychologický kongres se koná r. 2000 ve Stockholmu a jeho presidentem bude Lars-Göran Nilsson. O konání dalšího kongresu v r. 2004 se ucházely tři psychologické společnosti, které měly při zasedání výboru možnost během 15 minut přiblížit delegátům úroveň psychologie ve své zemi a možnosti pro organizování kongresu ve stejném nebo větším rozsahu. Svá pozvání přednesli zástupci Kolumbie, Číny a Egypta. Přesto, že v diskusi zazněly pochybnosti o respektování občanských svobod v Číně, při tajném hlasování získala většinu hlasů Čína. Místem XXVIII. kongresu bude tedy Peking (Pedžin - jak to vyslovují Číňané).

Po skončení kongresu jsem měl příležitost seznámit se s celým provozem psychologického ústavu jedné ze čtyř montrealských universit: Département de psychologie na Université de Montréal a získat zde podrobné informace o organizaci studia i výzkumu, jež budou k dispozici případným dalším zájemcům.

Ke konci svého pobytu jsem uskutečnil přednášku na téma svého posteru, a to v češtině - pro krajanské sdružení Čechů a Slováků. Přednáška se konala na Generálním konsulátě České republiky v Montrealu (konsul dr. P. Dokládál) dne 22.8. ve velmi přátelské atmosféře a s bohatou diskusí. Zde se naskytlá příležitost seznámit naše krajany, mezi nimiž je řada významných odborníků, s peripetiemi české psychologie v uplynulých desetiletích.

Prof. PhDr. Josef Švancara

***

Česká společnost pro katatymně imaginativní psychoterapii
informuje

Ve dnech 9. - 12. května 1996 proběhl na Slovensku v Trenčianských Teplicích **1. mezinárodní seminář pro katatymně imaginativní psychoterapii**, organizovaný Slovenskou společností pro katatymně imaginativní psychoterapii ve spolupráci s Českou společností pro katatymně imaginativní psychoterapii. Zúčastnilo se ho celkem 152 lidí, z toho 66 z ČR, 84 ze SR a 2 z Německa. Kurzy probíhaly pod vedením 13 předních docentů KIP z Německa, Švýcarska, Rakouska, Slovenska a České republiky. Svou účast původně přislíbil i prof. H. Leuner, který v té době bohužel vážně onemocněl a zúčastnit se nemohl.

Vedle základního výcviku v KIP (intenzivní semináře všech stupňů) mohli zájemci navštívit přednášky, teoretické semináře a speciální semináře na aktuální témata (KIP v psychosomatice, KIP s borderline pacienty, Strom a snový strom atd.).

Organizace mezinárodního semináře byla především díky PhDr. E. D. Uhrové perfektní, lázeňské prostředí Trenčianských Teplíc umožnilo i kulturní vyžití. Ohlasy na tuto akci jsou velmi pozitivní jak ze stran frekventantů, tak od školitelů, kteří oceňují vysokou motivaci a pracovní nasazení účastníků kursů.

V tradici pořádání mezinárodních seminářů v KIP se bude střídát SR a ČR. Příští seminář se bude konat 1. - 4. května '97 v Brně. Bude věnován památce nedávno zesnulého prof. H. Leunera, zakladatele KIP.

Mgr. Ing. Hana Konečná
sekretariát ČSKIP

***

✂ Oprava ✂

Omlouváme se panu prof. J. Brožkovi i čtenářům Zpravodaje za chybu, která se dostala do jeho článku v č. 26/1996 **Český psycholog 19. století v Americe**. Vypadl jeden letopočet vydání učebnice G. A. Lindnera "Manual of empirical psychology as an inductive science: A textbook for highschools and college."

Poslední větu tedy doplňujeme: *Lindnerova učebnice byla navýsost úspěšná: Vyšla tiskem čtyřikrát, v letech 1889, 1893, 1896 a 1901.*

-jk-

Mezinárodní aktivity

Australská psychologická společnost pořádá v Melbourne Hilton on the Park Victoria Australia ve dnech 27. - 29. června 1997

Industrial and Organisational Psychology Conference.

Uzávěrka přihlášek sdělení je 3. února 1997. Kontakt: The Australian Psychological Society Ltd., PO Box 126, Carlton South VIC 3053, Australia, fax +61 3 9663 6177, e-mail: cherry@aps-nho.mhs.compuserve.com.

International Association of Applied Psychology pořádá v San Francisku ve dnech 9. - 14. srpna 1998

24. mezinárodní kongres aplikované psychologie.

Organizátoři vyzývají k zaslání konkrétních námětů k programu na adresu sekretariátu kongresu: Congress Secretariat, APA Office of International Affairs, 750 First Street, NE, Washington, DC 20002-4242, fax 202-336-5956, e-mail: icap@apa.org.

Podrobnější informace k oběma akcím lze získat na adrese ČMPS.

Odborná literatura

V. Capponi, T. Novák: SÁM SOBĚ MANŽELSKÝM PORADCEM (Grada Publishing, 1995, 89,- Kč).

Tato knížka z pera dvou velmi zkušených manželských poradců má podtitul "První pomoc při příhodách nevěrných", který nejlépe vystihuje její vlastní obsah.

Svěže a velmi čtivě napsaná a zajímavá kniha nás na 110 stránkách informuje o definici a typologii nevěry, o mýtech kolem ní a o nevěře v zrcadle sociologie a psychologie. Podává i návod k první pomoci při ohrožení nevěrou.

S nevěrou často souvisí i žárlivost - její podstata a léčba je druhým a stručnějším tématem této práce.

Třetí část tvoří mírně komentovaný a snad trochu široký výběr z české odborné literatury, která je vhodná k dalšímu studiu.

Jde o knížku vysloveně zdařilou. Při četbě stále cítíme, jak text vychází z rozsáhlé psychologické zkušenosti obou autorů, z jejich práce s klienty. Knihu oživují vtipně a přiléhavě použité hovorové obraty, občasný jemný humor se střídá s barvitými příklady z literatury a ze života. Zvláště psychologicky pozoruhodný je přehled motivace a typologie nevěř v pojetí různých psychologů, včetně pojetí autorů samotných.

Knížku si s velkým užitkem a potěšením přečtou nejen manželští a rodinní poradci, ale je možno ji doporučit jako vhodnou četbu i přemýšlivým a kultivovanějším klientům - nevěrníkům a nevěrnícím, nebo jimi podvedeným partnerům, kteří vyhledají naši odbornou pomoc. V optimálnějších případech se i někteří vnímaví čtenáři snad mohou sami sobě stát "manželskými poradci".

PhDr. Zdeněk Kuťák

Oldřich Vinař: **LÉKY PRO DUŠI**

(Grada Publishing, 1995, 224 stran, 96,- Kč).

Knihu známého psychiatra a psychofarmakologa by bylo možno charakterizovat jako "Dichtung und Wahrheit". Beletristicky živě a přitom vědecky poučeně a přesně přibližuje intenzivně se rozvíjející oblast psychiatrické farmakologie. Moderní psychofarmaka jsou velikým dobrodíním lidstva, ale jako vše, co je opravdu účinné, jsou s nimi spojena i rizika. Autor nás do problematiky vtahuje nejprve expozicí příběhů osob, jež mají problémy za pomoci psychofarmak řešitelné, anebo naopak v souvislosti s jejich požíváním vzniklé. Z pohledu jedinců samotných, ale též z pozice lékaře, popř. dalších osob defiluje před námi schizofrenička, pacient s endogenní depresí, žena trpící Alzheimerovou chorobou. Setkáváme se mj. se závislostí na diazepamu, s problematikou halucinogenů či maniodepresivitou. Lidské příběhy jsou protkány jasnými a srozumitelnými výklady o vzniku a rozvoji moderní psychofarmakologie, o typech hlavních léků a nových poznatcích, o mechanismech jejich působení. Kniha, která se čte se zaujetím, obohatí toho, který sice není více obeznámen s problematikou (a popř. by ji měl znát) jaksi mimochodem o řadu zajímavých poznatků (dopaminový účinek, úloha receptorů, cholinergní nervová struktura, endorfíny, enkefaliny...), které jsou zvláště užitečné psychologovi.

PhDr. Jaroslav Šturma

△ △ △

Jim Barret - Geoff Williams: **OTESTUJTE SI SVÉ SCHOPNOSTI**

(Grada Publishing, 1995, 184 stran, 89,- Kč).

Recenzovaná kniha podle svého úvodu je určena pro ty, kteří se chystají na úspěšnou životní kariéru, má přispět k zamyšlení nad sebou samým, k sebepoznání, má ostřit důvtip a zároveň i pobavit. Je psaná se znalostí psychologie, určená pro vzdělanější laiky. Uvádí velmi stručně do problematiky schopností, osobnosti, motivace a jejich měřitelnosti. Předkládá pak asi na 40 stranách testy schopností (verbálních, numerických, zrakově percepčních, prostorové představivosti, technických schopností, bystrosti - měřené rychlostí a přesností při plnění jednoduchých úkonů, analytické schopnosti - vždy na několika stranách). Luštění úkolů může být i náročné. Je připojen klíček řešení a hodnocení v 6 kategoriích i tabulka na výsledky v podobě profilu. Schopnosti a jejich profil jsou vztaženy k určitému druhu profesí. Následují osobnostní testy, v nichž se jedinec vyjadřuje k 40 tvrzením a dalším 40 charakterizujícím adjektivům. Z odpovědí se vyvozují poukazy k citlivosti - věcnosti, klidu - živosti, pasivitě - agresivitě, nezávislosti - upřednostňování skupiny.

Je vytyčeno 16 osobnostních typů se vztahem k povolání. Připojen je dotazník motivační sledující zájmy o jisté obory činnosti či profese. Kniha svým pojetím má blízko k podobným pracím např. Eysenckovým, je však zaměřena víc prakticky na pomoc při profesní orientaci. Je zřejmé, že i při "sebevyšetření" může mít význam jen orientační, nejde do hloubky. My psychologové jsme nad podobnými příručkami v rozpacích proto, že dávají testy do rukou laiků, které mohou někdy i zmást anebo je nestandardně připravit pro psychologické vyšetření. Podobné příručky, jež jsou realitou ve světě, rychle zdomácnují i u nás. Měli bychom je znát a počítat s tím, že je mohou znát a cvičit se na nich i naši klienti.

PhDr. Jaroslav Šturma

Recenzované tituly z nakladatelství GRADA Publishing (převzalo nakl. Avicenum) si můžete objednat na adrese ČMPS, Kladenská 48, 160 00 Praha 6, kde vám zařídí jejich zaslání na dobírku přímo z nakladatelství. K ceně nutno připočíst poštovné.

Volná místa

Nestátní zdravotnické zařízení SANIMA s.r.o. hledá **PSYCHOLOGA** - **PSYCHOLOŽKU** pro práci v dětské a dorostové psychiatrické ambulanci v Praze 9. Tel. 02/6978092, primář MUDr. Krombholz.

M. Čepička

Uveřejňované příspěvky nemusí vyjadřovat názory Rady ČMPS. Přijímají se na disketě v T 602 (obratem bude vrácena), strojopisem, nebo kratší telefonicky. Uzávěrka prosincového čísla 15. listopadu 1996.